

Rövidesen hatályba lép a biztosítási adóról szóló törvény

Nem tekinthető előkép nélkülinek a 2013. január 1. napján hatályba lépő 2012. évi CII. törvény (a továbbiakban: Törvény) által bevezetett ún. **biztosítási adó**, hiszen a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási (KGfB) szerződések díját terhelő ún. **baleseti adó** formájában a hazai jogalkotó korábban már bevezetett egy biztosítási szolgáltatást terhelő közvetlen adót. A biztosítási adóról szóló törvény tervezetéhez fűzött miniszteri indokolás leszögezi, hogy bár a biztosítási adó közvetlen adó, jellegét tekintve mégis **forgalmi típusú**. A biztosítási adó bevezetése ugyanis szorosan illeszkedik ahhoz az adópolitikai célkitűzéshez, miszerint az adóstruktúra úgy alakuljon át, hogy abban a munkát terhelő közterhek aránya csökkenjen, a forgalmi-fogyasztási adók szerepe viszont növekedjen.

A biztosítási adó által kiváltott közterhek

A Törvény hatálybalépésével **megszűnik** a

(i) a pénzügyi szervezetek közül a biztosítókat, viszontbiztosítókat és a jelentősebb biztosító egyesületeket terhelő **különadó**, valamint

(ii) a **tűzvédelmi hozzájárulás**.

A biztosítókat terhelő különadó mértéke az adóalap 1 milliárd forintot meg nem haladó része után 1,5 %, 8 milliárd forintot meg nem haladó része után 3 %, az e feletti összegre 6,4 % volt.

Tűzvédelmi hozzájárulást a biztosítók egyes nem-életbiztosítási ágazatok biztosítási díjbevételeiből voltak kötelesek a hivatásos tűzoltóságok és az

önkormányzati tűzoltóságok részére a laktanya-építési beruházáshoz, felújításhoz, a tűzoltáshoz és műszaki mentéshez, valamint a katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter által felügyelt tűzjelzési és monitoring lakossági riasztó-tájékoztató eszközök létesítésére, üzemeltetésére, fejlesztésére a központi költségvetésbe befizetni. Tűzvédelmi hozzájárulás címén a biztosítók a meghatározott biztosítási ágazatokból befolyt biztosítási díjak 1,5%-át voltak kötelesek megfizetni.

A jogalkotó eredeti szándéka szerint a biztosítási adó kiváltotta volna a KGfB szerződések díját terhelő **baleseti adót** is, az Országgyűlés által elfogadott törvényszöveg azonban ezt végül érintetlenül hagyta.

Az adókötelezettség és az adó alanya

A Törvény szerint a

(i) biztosítási szolgáltatás nyújtása adóköteles, ha

(ii) a kockázat felmerülésének a helye Magyarország.

A Törvény tehát az **adóköteles tevékenységet** a biztosítási szolgáltatásokra vonatkoztatja, azon belül is a **casco biztosítás**, továbbá a **vagyon- és balesetbiztosítás** nyújtására. A Törvény a Bit. 1. számú mellékletének A. része szerinti nem-életbiztosítási ágazatokra utalással határozza meg a vagyon- és balesetbiztosítás fogalmát, a KGfB és a betegség biztosítási szerződések kivételével. Az összes többi nem-életbiztosítási ágazat

keretében nyújtott biztosítási szolgáltatás adóköteles tehát, így a különböző felelősségbiztosítások, a hitel- és kezesi biztosítások, a különböző pénzügyi veszteségeket fedező és a jogvédelmi biztosítások, valamint a temetési biztosítások is.

A Törvény hatálya **nem terjed ki az életbiztosításokra**, és a **betegség biztosításokra**, kiterjed viszont az életbiztosításhoz kapcsolódó kiegészítő balesetbiztosításokra. Ugyancsak nem terjed ki a Törvény hatálya a **mezőgazdasági biztosításokra**. A Törvény alkalmazásában mezőgazdasági biztosítás – összhangban a mezőgazdasági termelést érintő időjárás- és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. évi CLXVIII. törvény fogalmaival - a lábon álló növényi kultúrára üzleti alapon kötött vagyonbiztosítás.

A Törvény által meghatározott kivételek közül egyesek okkal hiányolják a **kezesi- és garanciabiztosításokat**, hiszen ezek a biztosítások más piacokon jellemzően mentesülnek a biztosítási adó alól. Ez azzal van összefüggésben, hogy ezek a biztosítások a **bankgaranciák versengő termékeinek minősülnek**, hiszen egyértelmű helyettesíthetőség van a két biztosítéki fajta között. Márpedig azokban az államokban, ahol a bankgaranciákat nem adóztatják, indokolt a kezesi- és garancia-biztosításokat kivenni a biztosítási adó hatálya alól, máskülönben az ilyen szolgáltatásokat nyújtó biztosítók **versenyhátrányba kerülnek** a bankgarancia szolgáltatást nyújtó pénzintézetekkel.

A Törvény szerint a Bit. szerinti biztosítók az adó alanyai. Egyaránt az **adó alanya a Magyarországon letelepedett biztosító** (akár részvénytársaság, akár fióktelep), illetve a **határon átnyúló biztosító** is, amennyiben olyan kockázatokat írnak, amelyek Magyarországon merülnek fel.

Nem-életbiztosítások esetében jellemzően az a tagállam tekintendő a **kockázat felmerülése helyének**, amelyben a szerződő állandó tartózkodási helye van, vagy ha a szerződő jogi

személy, az a tagállam, amelyben ezen jogi személynek az a telephelye található, amelyre a szerződés vonatkozik.

A kockázatvállaló biztosító adókötelezettsége szempontjából nem annak van tehát jelentősége, hogy pl. a szerződő egy magyar vállalkozás-e, hanem annak, hogy a biztosító kockázatviselése a szerződő olyan telephelyéhez tartozó tevékenységre vagy vagyonra vonatkozik-e, mely telephely Magyarországon van. Ebből következően olyan biztosítási szerződésekkel összefüggésben is keletkezhet adófizetési kötelezettség, mely biztosítási szerződéseket külföldi biztosító köt külföldi szerződő fellel.

Az adó alapja és mértéke

A Törvény szerint az adó alapja a biztosító által a **számviteli szabályok alapján elszámolt bruttó biztosítási díj**.

Röviddel a Törvény kihirdetését követően felmerült az a nem jelentéktelen értelmezési kérdés, hogy

(i) a Törvény hatályba lépését megelőzően kötött biztosítási szerződések alapján

(ii) a Törvény hatályba lépését megelőzően akár több évre előre megfizetett, de

(iii) a kockázatot vállaló biztosító által csak a Törvény hatályba lépését követően megszolgált biztosítási díjak

adóalapot képeznek-e.

A Törvény értelmező rendelkezései alapján egyöntetűen az a biztosítók véleménye, hogy miután a számviteli jogszabályok alapján elszámolt bruttó biztosítási díj az adó alapja, ezért nem kérdéses, hogy a Törvény hatályba lépése előtt **előírt** és az ügyfelek által **befizetett**, a biztosítók által pedig árbevételként **elszámolt** biztosítási díjak a Törvény hatályba lépése után **nem képeznek adóalapot**.

A fentiekből ugyanakkor az is következik, hogy a Törvény hatálybalépését követően előírt, beszedett és elszámolt biztosítási díjak után, az elszámolás hónapját követő hónap 20. napjáig annak ellenére

kell a teljes elszámolt díjra eső adót megfizetni, hogy az így elszámolt biztosítási díjak nagy részét a biztosító akár évek alatt folyamatosan szolgálja meg.

A Törvény a kivételek között kezeli az **aktív viszontbiztosítási tevékenység** eredményeként realizált díjbevételt, mely **nem képez adóalapot**. Ezzel az volt a jogalkotó célja, hogy ugyanazt a díjbevételt ne terhelje adó a direkt- és a viszontbiztosítói oldalon is. Ebből azonban az is következik, hogy a direkt biztosító akkor is adófizetésre kötelezett, ha a kockázatot teljes egészében viszontbiztosításba adja. A Törvény tehát **nem a saját megtartásnak megfelelő díjbevételt adóztatja**, hanem a direkt biztosító teljes bruttó díjbevételét, függetlenül attól, hogy annak mekkora részét adják viszontbiztosításba.

Abból, hogy az adó alapja a bruttó biztosítási díj, az is következik, hogy pl. a biztosítók által fizetett **közvetítói jutalékok is adóalapot képeznek**. Más országokban, ahol a biztosítási adó hasonló rendszerét vezették be, ez azt eredményezte, hogy a vállalati biztosítások területén a **fee alapú alkuszi díjazás vált jellemzővé**, mert az nem része a biztosítási díjnak, s így a biztosítási adó sem terheli. Mindaddig, amíg az alkuszi szolgáltatások itthon is tárgyi adómentes szolgáltatásnak minősülnek, azaz nem terheli ÁFA (sem) a fee-t, addig a közvetítói díjazás átalakításával és a nettó díj kiajánlásával az ügyfelek oldalán jelentős megtakarítás érhető el.

Az **adó mértéke** casco biztosítási szolgáltatás nyújtása esetén az adóalap **15%-a**, vagyon- és balesetbiztosítási szolgáltatás nyújtása esetén az adóalap **10%-a**.

Az adó megállapítása és befizetése

Az adó **önadózásos adónem**. Erre tekintettel a Törvény rögzíti, hogy az adót havonta a biztosító állapítja meg, vallja be az állami adóhatóság által rendszeresített nyomtatványon és fizeti meg az állami adóhatóság számlájára, mégpedig a **biztosítási díj, díjrészlet elszámolása hónapját követő hónap 20. napjáig**.

A **határon átnyúló szolgáltatást nyújtó biztosítók** esetében felmerül a kérdés, hogy miként tudnak eleget tenni a Törvény szerinti havi adó megállapítási, bevallási és befizetési kötelezettségüknek, ha egyszer fizikailag nincsenek jelen a magyar piacon.

Az adózás rendjéről szóló törvény (Art.) szerint, az a külföldi vállalkozás, amely belföldi gazdasági tevékenységével összefüggésben gazdasági célú letelepedésre nem köteles, belföldi adókötelezettségeinek teljesítésére **pénzügyi képviselőt bízhat meg**.

Az Európai Unióhoz történő csatlakozással összefüggésben egy új típusú képviseleti forma honosodott meg az adózásban. A tőke szabad áramlása alapelveihez igazodóan meg kellett teremteni a lehetőségét annak, hogy azok a külföldi vállalkozások, amelyek belföldi gazdasági tevékenységükkel összefüggésben gazdasági célú letelepedésre nem kötelezettek, olyan módon tudják végezni tevékenységüket, hogy az abból származó adókötelezettségüket könnyen tudják teljesíteni, ugyanakkor az adóhatóság számára az ezzel kapcsolatos feladatok a leghatékonyabban legyenek elvégezhetők.

Az új típusú forma a pénzügyi képviselet, amelyet az előírt feltételeknek megfelelő pénzügyi képviselő láthat el. **A pénzügyi képviselő alkalmazása azonban nem kötelező**.

A pénzügyi képviselet ellátásához szükséges feltételek azt biztosítják, hogy a pénzügyi képviselet ne eredményezze az adókötelezettségek teljesítésének elmaradását. Éppen ezért szükséges, hogy a pénzügyi képviselő képviseleti jogosultságának bejelentésekor igazolja, hogy az előírt feltételek fennállnak, azaz

- (i) **jegyzett tőkéje az 50 millió forintot eléri, vagy**
- (ii) **ennek megfelelő összegű bankgaranciával rendelkezik, továbbá**
- (iii) **az adóhatóságnál nyilvántartott adótartozása nincs.**

E feltételeknek a képviselet ellátásának időtartama alatt a pénzügyi képviselőnek folyamatosan meg kell felelnie.

A pénzügyi képviseletet ellátó képviselő több külföldi vállalkozástól is lefogadhat megbízást, ehhez nem szükséges az, hogy megbízásonként rendelkezzen a képviselet ellátásához szükséges feltételekkel.

A pénzügyi képviselő a külföldi vállalkozás nevében teljesíti annak belföldi adókötelezettségeit, továbbá gyakorolja az adózót megillető jogokat. A pénzügyi képviselet fennállása alatt a külföldi vállalkozás az adóhatóság előtt személyesen vagy más képviselője útján nem járhat el.

A külföldi vállalkozás adókötelezettségéért a külföldi vállalkozást és a pénzügyi képviselőt **egyetemleges felelősség terheli**. A képviselet

megszűnése a külföldi vállalkozás adókötelezettségét nem érinti.

Mivel a **pénzügyi képviselő alkalmazása nem kötelező**, ezért a határon átnyúló szolgáltatást nyújtó biztosító választhatja azt az alternatívát is, hogy közvetlenül jelentkezik be az állami adóhatósághoz és igényel adószámot, és **közvetlenül teljesíti** a Törvényből eredő adó megállapítási, bevallási és adófizetési kötelezettségét. Utóbbit minden bizonnyal megnehezíti ugyanakkor, hogy a külföldi biztosítók pénzügyi osztályainak magyar nyelvű formanyomtatványon kellene a biztosító bevallási kötelezettségét teljesíteniük.

Amennyiben a hírlevelekben bemutatott témák bármelyikéről további információkat szeretne kapni, szíveskedjen a megadott elérhetőségek valamelyikén közvetlenül kapcsolatba lépni kollégánkkal.

Dr. Molnár István

Partner, ügyvéd

T: +36 1 288 0839

F: +36 1 270 3379

E: istvan.molnar@berkemolnarlawfirm.hu

1024 Budapest
Ady Endre utca 19.
T: +36 1 288 0839
F: +36 1 270 3379
E: office@berkemolnarlawfirm.hu

A jelen hírlevélben foglalt információk és vélemények a teljesség igénye nélkül, tájékoztató jelleggel kerültek kialakításra, szükségszerűen általánosítanak és semmilyen körülmények között sem tekinthetők jogi tanácsadásnak. A hírlevél célja, hogy olyan témákra és kérdésekre világítson rá, amelyek az iroda ügyfelei számára érdekesek és hasznosak lehetnek.